

store Højmoserealer kan bidrage til at modvirke den hensynsløse Tørveskæring, som i de sidst forløbne Aar paa Grund af abnormt høje Tørvepriser har fundet Sted paa gode Lavmoser, og hvorved værdifulde Arealer helt eller delvis ødelægges for fremtidig Kultur". Man ser altsaa, at Det kongelige danske Landhusholdningsselskabs Udvalg har udtalt noget lignende, som jeg allerede har berørt. Det mener ogsaa, at det vil være mere økonomisk, om vi søgte at faa noget mere ud af disse Højmoser end at ødelægge mange af vore Lavmoser og Enge, hvor der nu graves Tørv. Lovforslaget er jo i det andet Ting vedtaget omtrent enstemmigt; saa vidt jeg ved, var der kun to Medlemmer der, der gjorde Indvendinger. Af Lovforslagets 3 Paragraffer indeholder den første en Bemyndigelse for Landbrugsministeren til for Statens Regning at overtage eller eventuelt ekspropriere disse ca. 20,000 Tdr. Land.

§ 2 indeholder Bestemmelser om, hvorledes Ekspropriationskomiteen skal sammensættes og vælges. I § 3 bestemmes Størrelsen af det Beløb, der staar til Raadighed for Landbrugsministeren til Dækning af Udgifterne ved en teknisk Forundersøgelse og en Planlægning af Afvanding- og Kultiveringsarbejderne. Det er jo store Arealer, som der her er Tale om at Staten skal overtage. Hidtil har de ligget hen i ret uudnyttet Tilstand, og saa længe de er paa Enkeltmands Haand, er jeg klar over, at det fremdeles vil blive Tilfældet. I Øjeblikket er det en Udgift for Statskassen, men jeg er ganske overbevist om, at det i Længden vil blive en stor national Vinding, hvis vi kunde faa disse Moser udnyttede paa en eller anden Maade. Forslaget har derfor min fulde Tilslutning og Sympati. Der kan jo være delte Meninger om dets Betimelighed og dets økonomiske Betydning for Staten. Ogsaa indenfor mit Parti er der delte Meninger om Betimeligheden og Rentabiliteten, men jeg tror dog, at jeg kan sige, at jeg ogsaa paa mit Partis Vegne kan anbefale Sagen til velvillig Behandling i det Udvalg, som jeg senere skal tillade mig at foreslaa.

Døcker: Da den højtærede Landbrugsminister forelagde dette Lovforslag i det andet høje Ting, gik det jo væsentlig ud paa, at det skulde søge at afhjælpe Brændselsnøden og formindskede Arbejdsløsheden. Det Lovforslag, som nu er vedtaget i det andet høje Ting og ligger her paa Tingets Bord, gaar ud paa noget andet. Jeg kan jo nok forstaa, at den højtærede Minister

ved Fremsættelsen udtalte, at det ikke var lutter Forbedringer, der var foretagne i Folketinget. Det skal jeg saa fuldt ud slutte mig til. Det forekommer mig, at Lovforslaget nu egentlig kun gaar ud paa een Ting, at Staten skal ekspropriere de to Vildmoser. Men det Formaal, som oprindeligt var Hovedsagen, skydes ud, nemlig Afhjælpning af Arbejdsløsheden. Der var nemlig i det oprindelige Forslag søgt over $\frac{3}{4}$ Mill. Kr. til forberedende Arbejder; men det er nu erstattet med en forholdsvis ringe Sum paa 40,000 Kr. til Forundersøgelser. Jeg vil straks udtale, at det vil paa det meget løse Grundlag, der foreligger i Øjeblikket, efter min Mening være en Urimelighed, at Staten skulde ekspropriere disse Arealer. Thi det Hensyn til Almenvellet, der maa være Grundlaget for en Ekspropriation, kan ikke siges i nogen Maade at foreligge her, idet Undersøgelserne jo først skal foretages, efter at Staten har foretaget Ekspropriationen. Som Forslaget foreligger i Øjeblikket, kan jeg derfor ikke give det min Tilslutning. Det oprindelige Formaal med Lovforslaget har jeg derimod den største Sympati for. Det er i Øjeblikket et interessant og nærliggende Emne at beskæftige sig med at søge at erstatte de dyre Kul med et Brændselsmateriale, som vi har i Landet selv. Men det forekommer mig rigtignok, at man er gaaet en mærkelig Vej for at opnaa det Resultat. Jeg tror ikke, at man maa stille saa store Forventninger til Vildmosernes Andel i hele Landets Brændselsforsyning, som den sidste ærede Taler (Kristensen) oprullede. Jeg har personlig en Del Kendskab ialt Fald til den store Vildmose og har talt med Folk, der har levet der i mange Aar og kender Forholdene ud og ind. Jeg vil da først sige, at der er et rent praktisk Forhold, som efter min Mening vil være en betydelig Hindring for at opnaa de store Resultater, som den foregaaende ærede Taler mente at kunne stille i Udsigt. Det er Mangelen paa Vand inde i selve Mosen, hvor der jo skal store Mængder af Vand til, naar Tørven skal æltes. Da Skæretørv — det indrømmes fra alle Sider — er af en meget let Kvalitet og altsaa fylder meget i Forhold til dens Brændselsevne, vil den være meget dyr at transportere fjernere Steder hen, og den mere koncentrerede Tørv, Æltetørven, vil vanskeligt kunne fremstilles, da der, som sagt, er stor Mangel paa Vand ude i selve Mosen. Tørvegravene i selve Mosen er ved Sommertid ganske tørre. Endelig er der jo stillet et Perspektiv op, der ser meget tillokkende ud, nemlig at der bagefter skulde kunne